

borg), og jeg skal komme yderligere ind derpaa, blandt Andet ogsaa fordi det lod til, at det ærede Medlem ikke den Gang har forstået mig, skjøndt jeg synes, at jeg var temmelig let at forstå. Jeg sagde den Gang, at det var Oppositionen, der kunde fatte sig selv for, at man var kommet ind paa den Vej, fordi man med disse bekendte Regtelser, som foregik blandt Andet f. Ex. i Slutningen af Marts 1885 og om Efteraaret 1885 lige overfor Finantsloven, har ført os ind paa en hel anden politisk Situation end før, som har gjort Ministrens Stilling overfor saadanne Spørgsmaal helt forskjellig fra, hvad den var før. Man faar et ganske andet Ansvar, naar man ikke har Noget at dele Ansvaret med, end man har, naar man har Noget at dele det med; thi Folkethinget havde jo — det er sagt saa ofte, og jeg skal gjentage det — paa en vis Maade sat sig selv ud af Spillet. Nu var Situationen i Foraaret 1885, efter at den første provisoriske Finantslov var udstedt, jo saaledes, at man var begyndt at komme ind paa denne Vej, da man hin Aftenstund den 31te Marts ikke havde bevilget de 3 Millioner Kroner, om hvilke det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) meget rigtig sagde forleden, at hvis man vilde staa saadan som nu, maatte man hellere have bevilget 3 Millioner, ja 3 Gange 3 Millioner. Ja, ganske vist, det tror jeg ogsaa. De Herrer skulde have bevilget de 3 Millioner og resolut flaaet til, saa havde de maaste undgaaet Kjøbenhavns Befæstning, hvad jeg naturligvis for mit Vedkommende vilde beklage, saa havde de staaet paa en ganske anden Maade. Det vil erindres, at i Foraaret 1885 var Situationen i Europa saa temmelig frigerist. Det saa ud til en Krig mellem England og Rusland i Anledning af Afghanistan; det første Skud var allerede faldet, Englænderne vare rede til at sende en Flaade til Østersøen, man ventede den hver Dag. Og her hjemme fandt man sig foranlediget til, skjøndt man nødig vilde ruste sig mere end nødvendigt, da saadanne Rustninger koste mange Penge, at lægge en extraordinær Besætning paa Kjøbenhavns Søforter, og man havde ogsaa den Sommer to Battailloner stadig liggende paa Lammefælled, fordi man fandt, at der dog maatte gjøres Noget. Under saadanne Forhold maatte jeg som Krigsminister nødvendigvis overveie — det var min ligefremme Pligt — hvilke Midler jeg havde til min Raadighed, hvis der skulde komme Noget paa, hvis den Krig, der truede, skulde falde tæt ved vores Døre, hvis den engelske Flaade skulde passere os, og hvis England

skulde komme i Krig med Rusland og forsøge paa at trænge frem i Østersøen og den fjerde Bugt og saa fremdeles. Som Krigsminister maatte jeg overveie, hvilke Midler vi havde til Raadighed, og hvad vi skulde gjøre. At man blev nødt til at dække Kjøbenhavn, det var Noget, som jeg som Krigsminister var ganske paa det Rene med, og jeg tror ogsaa, at trods Alt hvad der siges om Kjøbenhavn som aaben By, saa maa man indrømme, at da den jo alligevel ikke er en aaben By, men befæstet fra Søside, og indeholder alle vore militære Resourcer, er Flaadens Veie, Søde for Løvhusetablisementet, det militære Laboratorium o. s. v., maatte man nødvendigvis først dække den. Dertil have vi en Plan til en Feltbefæstning. En saadan har man altid liggende — det er jo ogsaa Noget vi ere bleve mindede om af det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds — en saadan maa en Krigsminister altid have, og det havde vi ogsaa. Den kom frem, man saa paa den, hvad man skulde stille op med de Tropper, man havde. Det var et trøstesløst Syn. Det vil Enhver indrømme, at naar man skal dække de 3½ a 4 Mil, som der omtrentlig er fra Øresund til Kalvebodstrand, uden Fæstning, med Tropper alene, saa ser det ikke godt ud. De Herrer ville derfor let kunne forstå, at der for mig var Grund til at overveie, hvorledes man lettest kunde komme til at afhjælpe Noget af dette, og dette førte til, at medens man tidligere havde tænkt sig ved Befæstningslovens Forelæggelse en Udvikling af en permanent Befæstning foregaaende paa en vis bestemt Maade, begyndende fra den vestre Fløi, uden Henhyn til, om der kunde gjøres Noget færdigt i en 3—4 Aar, maatte man nu overveie, hvilke Dele af denne Befæstning man kunde gøre færdig i kortere Tid og om muligt faae Gavn af, hvis den farlige politiske Situation i Europa skulde vedvare. Dette gav Anledning til, at der paa Finantsloven blev indsat et Forlangende om en vis Bevilling til Befæstningsforanstaltninger. Man vidste jo af Erfaring, at det kunde ikke nytte at komme med et Befæstningsforslag her i Thinget — det var jo blevet forkastet med den Bemærkning, at det var ørtesløst at forhandle med dette Ministerium — det vil sige paa Finantsloven, den blev jo forkastet ved første Behandling og kom ikke videre i Folkethinget. Den blev undersøgt i Landstinget, og der tror jeg, at jeg har udtalt saa tydeligt, hvad Meningen var med disse Befæstningsanlæg, at jeg ikke behøvede nu at bestræbe mig for ikke at have givet ren Bested. Jeg tror, at Enhver, som kjender